

I.

(Zakonodavni akti)

DIREKTIVE

DIREKTIVA (EU) 2016/1919 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 26. listopada 2016.****o pravnoj pomoći za osumnjičenike i okrivljenike u kaznenom postupku i za tražene osobe u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 82. stavak 2. točku (b),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Svrha je ove Direktive osigurati učinkovitost prava na pristup odvjetniku, kao što je predviđeno Direktivom 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, stavljanjem na raspolaganje pomoći odvjetnika kojeg plaća država članica osumnjičenicima i okrivljenicima u kaznenom postupku te traženim osobama koje podliježu postupku na temelju europskog uhidbenog naloga na temelju Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP ⁽⁴⁾ („tražene osobe”).
- (2) Uspostavljanjem zajedničkih minimalnih pravila o pravu na pravnu pomoć za osumnjičenike, okrivljenike i tražene osobe ovom se Direktivom želi povećati povjerenje država članica u kaznenopravne sustave drugih država članica te time poboljšati uzajamno priznavanje odluka u kaznenim stvarima.
- (3) U članku 47. trećem stavku Povelje Europske unije o temeljnim pravima (Povelja), članku 6. stavku 3. točki (c) Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (EKLJP) i članku 14. stavku 3. točki (d) Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (MPGPP) utvrđuje se pravo na pravnu pomoć u kaznenom postupku u skladu s uvjetima navedenima u tim odredbama. Povelja ima istu pravnu snagu kao i Ugovori, a države članice stranke su EKLJP-a i MPGPP-a. Međutim, iskustvo je pokazalo da to samo po sebi ne pruža uvijek dovoljan stupanj povjerenja u kaznenopravne sustave drugih država članica.

⁽¹⁾ SL C 226, 16.7.2014., str. 63.⁽²⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 4. listopada 2016. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 13. listopada 2016.⁽³⁾ Direktiva 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima (SL L 294, 6.11.2013., str. 1.).⁽⁴⁾ Okvirna odluka Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL L 190, 18.7.2002., str. 1.).

- (4) Vijeće je 30. studenoga 2009. donijelo Rezoluciju o smjernicama za jačanje postupovnih prava osumnjičenika ili okrivljenika u kaznenom postupku ⁽¹⁾ („Smjernice”). Postupnim pristupom u Smjernicama se poziva na donošenje mjera povezanih s pravom na pismeno i usmeno prevođenje (mjera A), pravom na informacije o pravima i razlozima optužbe (mjera B), pravom na pravne savjete i pravnu pomoć (mjera C), pravom na komunikaciju s rodbinom, poslodavcima i konzularnim tijelima (mjera D) te posebnom zaštitom za ranjive osumnjičenike ili okrivljenike (mjera E).
- (5) Europsko vijeće je 11. prosinca 2009. pozdravilo Smjernice i uključilo ih u Stockholmski program – otvorena i sigurna Europa koja služi svojim građanima i štiti ih ⁽²⁾ (točka 2.4.). Europsko vijeće naglasilo je da Smjernice nisu sveobuhvatne i pozvalo Komisiju da istraži daljnje elemente minimalnih postupovnih prava osumnjičenika i okrivljenika te da procijeni treba li riješiti druga pitanja, primjerice pretpostavku nedužnosti, radi promicanja snažnije suradnje u tom području.
- (6) Do danas je na temelju Smjernica doneseno pet mjera o postupovnim pravima u kaznenom postupku, odnosno direktive 2010/64/EU ⁽³⁾, 2012/13/EU ⁽⁴⁾, 2013/48/EU, (EU) 2016/343 ⁽⁵⁾ i (EU) 2016/800 ⁽⁶⁾ Europskog parlamenta i Vijeća.
- (7) Ova Direktiva odnosi se na drugi dio mjere C iz Smjernica u vezi s pravnom pomoći.
- (8) Pravna pomoć trebala bi pokrivati troškove obrane osumnjičenika, okrivljenika i traženih osoba. Pri odobravanju pravne pomoći nadležna tijela država članica trebala bi moći zahtijevati da osumnjičenici, okrivljenici ili tražene osobe sami snose dio tih troškova ovisno o svojim financijskim sredstvima.
- (9) Ne dovodeći u pitanje članak 6. Direktive (EU) 2016/800, ovu Direktivu ne bi trebalo primjenjivati ako su se osumnjičenici ili okrivljenici, ili tražene osobe, odrekli prava na pristup odvjetniku u skladu s člankom 9. odnosno člankom 10. stavkom 3. Direktive 2013/48/EU te nisu opozvali to odricanje od prava, ili ako su države članice u skladu s člankom 3. stavcima 5. ili 6. Direktive 2013/48/EU privremeno odstupile od primjene tog prava, tijekom trajanja tog odstupanja.
- (10) Ako osoba koja prvotno nije bila osumnjičenik ili okrivljenik, primjerice svjedok, postane osumnjičenik ili okrivljenik, trebala bi imati pravo samu sebe ne izložiti kaznenom progonu i pravo na šutnju, u skladu s pravom Unije i EKLJP-om, kako su to protumačili Sud Europske unije (Sud) i Europski sud za ljudska prava (ESLJP). U ovoj se Direktivi stoga izričito upućuje na praktičnu situaciju u kojoj takva osoba postane osumnjičenik ili okrivljenik tijekom ispitivanja koje provodi policija ili neko drugo tijelo kaznenog progona u kontekstu kaznenog postupka. Ako tijekom tog ispitivanja osoba koja nije bila osumnjičenik ili okrivljenik postane osumnjičenik ili okrivljenik, ispitivanje bi trebalo odmah suspendirati. Međutim, ispitivanje bi trebalo moći nastaviti ako je dotična osoba obaviještena o tome da je postala osumnjičenik ili okrivljenik i ako može u potpunosti ostvariti prava predviđena ovom Direktivom.
- (11) U pojedinim državama članicama za izricanje sankcija za relativno lakša kažnjiva djela, koje ne podrazumijevaju oduzimanje slobode, može biti nadležno neko drugo tijelo osim suda nadležnog u kaznenim stvarima. To primjerice može biti tako u slučaju čestih prometnih prekršaja koje je moguće utvrditi prometnom kontrolom. U takvim bi situacijama bilo nerazborito zahtijevati da nadležna tijela osiguraju sva prava iz ove Direktive. Ako se pravom države članice predviđa da sankcije za lakša kažnjiva djela izriče takvo tijelo te ako postoji pravo na žalbu ili mogućnost da se predmet na drugi način uputi sudu nadležnom u kaznenim stvarima, ova bi se Direktiva trebala primjenjivati samo na postupke pred tim sudom nakon takve žalbe ili upućivanja.

⁽¹⁾ SL C 295, 4.12.2009., str. 1.

⁽²⁾ SL C 115, 4.5.2010., str. 1.

⁽³⁾ Direktiva 2010/64/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o pravu na tumačenje i prevođenje u kaznenim postupcima (SL L 280, 26.10.2010., str. 1.).

⁽⁴⁾ Direktiva 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku (SL L 142, 1.6.2012., str. 1.).

⁽⁵⁾ Direktiva (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11.3.2016., str. 1.).

⁽⁶⁾ Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL L 132, 21.5.2016., str. 1.).

- (12) U nekim se državama članicama određena lakša kažnjiva djela, posebno lakši prometni prekršaji, lakša kršenja u vezi s općim lokalnim propisima ili lakša kršenja javnog reda, smatraju kaznenim djelima. U takvim bi situacijama bilo nerazborito zahtijevati da nadležna tijela osiguraju sva prava iz ove Direktive. Ako je pravom države članice predviđeno da se za lakša kažnjiva djela kao sankcija ne može izreći oduzimanje slobode, ova bi se Direktiva trebala primjenjivati samo na postupke pred sudom nadležnim u kaznenim stvarima.
- (13) Primjena ove Direktive u slučaju lakših kažnjivih djela podliježe uvjetima utvrđenima u ovoj Direktivi. Države članice trebale bi moći provesti provjeru imovinskog stanja, provjeru osnovanosti zahtjeva ili obje te provjere kako bi utvrdile treba li se odobriti pravna pomoć. Pod uvjetom da je to u skladu s pravom na pošteno suđenje može se smatrati da uvjeti u slučaju provjere osnovanosti zahtjeva nisu ispunjeni u odnosu na određena lakša kažnjiva djela.
- (14) Područje primjene ove Direktive u pogledu određenih lakših kažnjivih djela ne bi trebalo utjecati na obveze država članica iz EKLJP-a da osiguraju pravo na pošteno suđenje, uključujući pomoć odvjetnika.
- (15) Pod uvjetom da je to u skladu s pravom na pošteno suđenje, sljedeće situacije ne predstavljaju oduzimanje slobode u smislu ove Direktive: identificiranje osumnjičenika ili okrivljenika; utvrđivanje potrebe za pokretanjem istrage; provjera posjedovanja oružja ili druga slična sigurnosna pitanja; provođenje istražnih radnji ili radnji povezanih s prikupljanjem dokaza koje nisu konkretno navedene u ovoj Direktivi, kao što su pregled osobe, liječnički pregled, krvne pretrage, alkotest i slični testovi ili fotografiranje ili uzimanje otisaka prstiju; dovođenje osumnjičenika ili okrivljenika pred nadležno tijelo, u skladu s nacionalnim pravom.
- (16) Ovom se Direktivom utvrđuju minimalna pravila. Države članice trebale bi moći odobriti pravnu pomoć u situacijama koje nisu obuhvaćene ovom Direktivom, primjerice pri provođenju istražnih radnji ili radnji povezanih s prikupljanjem dokaza koje nisu konkretno navedene u ovoj Direktivi.
- (17) U skladu s člankom 6. stavkom 3. točkom (c) EKLJP-a osumnjičenici i okrivljenici koji nemaju dovoljno sredstava za plaćanje pomoći odvjetnika imaju pravo na pravnu pomoć kad to nalaže interes pravde. Tim se minimalnim pravilom državama članicama omogućuje da provedu provjeru imovinskog stanja, provjeru osnovanosti zahtjeva ili obje te provjere. Provedbom tih provjera ne bi trebalo ograničiti prava i postupovna jamstva osigurana Poveljom i EKLJP-om, kako ih tumače Sud i ESLJP, niti bi od njih trebalo odstupiti.
- (18) Države članice trebale bi utvrditi praktične dogovore za pružanje pravne pomoći. Tim bi se dogovorima moglo odrediti da se pravna pomoć odobrava na zahtjev osumnjičenika, okrivljenika ili tražene osobe. Međutim, uzimajući osobito u obzir potrebe ranjivih osoba, taj zahtjev ne bi trebao biti temeljni uvjet za odobravanje pravne pomoći.
- (19) Nadležna tijela trebala bi odobriti pravnu pomoć bez nepotrebnog odgađanja, a najkasnije prije ispitivanja dotične osobe koje provodi policija, neko drugo tijelo kaznenog progona ili pravosuđno tijelo, ili prije provođenja konkretnih istražnih radnji ili radnji povezanih s prikupljanjem dokaza navedenih u ovoj Direktivi. Ako nadležna tijela to ne mogu učiniti, trebala bi odobriti barem hitnu ili privremenu pravnu pomoć prije takvog ispitivanja ili prije provođenja takvih istražnih radnji ili radnji povezanih s prikupljanjem dokaza.
- (20) Uzimajući u obzir specifičnost postupka na temelju europskog uhidbenog naloga, pri tumačenju odredbi ove Direktive koje se odnose samo na tražene osobe tu bi specifičnost trebalo uzeti u obzir i ni na koji način ne bi trebalo dovoditi u pitanje tumačenje drugih odredbi ove Direktive.
- (21) Tražene osobe trebale bi imati pravo na pravnu pomoć u državi članici izvršenja. Osim toga, tražene osobe koje podliježu postupku na temelju europskog uhidbenog naloga radi provođenja kaznenog progona i koje u skladu s Direktivom 2013/48/EU ostvaruju svoje pravo na imenovanje odvjetnika u državi članici koja je izdala nalog trebale bi imati pravo na pravnu pomoć u toj državi članici za potrebe takvog postupka u državi članici izvršenja u onoj mjeri u kojoj je pravna pomoć nužna za osiguravanje učinkovitog pristupa pravosuđu, kako je utvrđeno u članku 47. Povelje. Tako bi bilo u slučaju da odvjetnik u državi članici izvršenja ne može učinkovito i djelotvorno ispuniti svoje zadaće u pogledu izvršenja europskog uhidbenog naloga bez pomoći odvjetnika u državi članici koja je izdala nalog. Sve odluke o odobravanju pravne pomoći u državi članici koja je izdala nalog trebalo bi donositi tijelo nadležno za donošenje takvih odluka u toj državi članici, na temelju kriterija koje je ta država članica uspostavila prilikom provedbe ove Direktive.

- (22) Kako bi se traženim osobama osigurao učinkovit pristup odvjetniku, države članice trebale bi osigurati da tražene osobe imaju pravo na pravnu pomoć dok ne budu predane ili dok odluka o tome da neće biti predane ne postane pravomoćna.
- (23) Pri provedbi ove Direktive države članice trebale bi osigurati poštovanje temeljnog prava na pravnu pomoć kako je predviđeno Poveljom i EKLJP-om. Pritom bi trebale poštovati načela i smjernice Ujedinjenih naroda o pristupu pravnoj pomoći u kaznenopravnim sustavima.
- (24) Ne dovodeći u pitanje odredbe nacionalnog prava o obveznoj prisutnosti odvjetnika, nadležno tijelo trebalo bi bez nepotrebnog odgađanja odlučiti o odobravanju ili odbijanju pravne pomoći. Nadležno tijelo trebalo bi biti neovisno tijelo nadležno za donošenje odluka o odobravanju pravne pomoći, ili sud, uključujući suca pojedinca. U hitnim situacijama, međutim, trebalo bi biti moguće i privremeno sudjelovanje policije i tužiteljstva, u mjeri u kojoj je to nužno za pravovremeno odobravanje pravne pomoći.
- (25) Kad se osumnjičeniku, okrivljeniku ili traženoj osobi odobri pravna pomoć, njezina se djelotvornost i kvaliteta mogu, među ostalim, osigurati omogućavanjem kontinuiranog pravnog zastupanja tog osumnjičenika, okrivljenika ili tražene osobe. U tom bi pogledu države članice trebale omogućiti kontinuirano pravno zastupanje tijekom cijelog kaznenog postupka, kao i, kada je to potrebno, tijekom postupka na temelju europskog uhiđenog naloga.
- (26) Osoblju koje sudjeluje u donošenju odluka o pravnoj pomoći u kaznenom postupku i postupku na temelju europskog uhiđenog naloga trebalo bi pružiti adekvatno osposobljavanje. Ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa i razlike u organizaciji pravosuđa među državama članicama, države članice trebale bi tražiti da osobe odgovorne za osposobljavanje sudaca pruže takvo osposobljavanje sudovima i sucima koji donose odluke o odobravanju pravne pomoći.
- (27) Načelom učinkovitosti prava Unije zahtijeva se od država članica da uspostave adekvatna i učinkovita pravna sredstva u slučaju povrede prava koje je dodijeljeno pojedincima u skladu s pravom Unije. Učinkovito pravno sredstvo trebalo bi biti dostupno ako je pravo na pravnu pomoć ugroženo ili ako je pružanje pravne pomoći odgođeno ili u cijelosti ili djelomično odbijeno.
- (28) Radi praćenja i ocjenjivanja učinkovitosti ove Direktive postoji potreba za prikupljanjem relevantnih podataka, iz dostupnih podataka, u vezi s ostvarivanjem prava utvrđenih u ovoj Direktivi. Takvi podaci po mogućnosti obuhvaćaju broj zahtjeva za pravnu pomoć u kaznenom postupku, kao i u postupku na temelju europskog uhiđenog naloga, kada dotična država članica djeluje kao država članica koja je izdala nalog ili država članica izvršenja, broj predmeta u kojima je pravna pomoć odobrena i broj predmeta u kojima je zahtjev za pravnu pomoć odbijen. U mjeri u kojoj je to moguće, trebalo bi prikupljati i podatke o troškovima pružanja pravne pomoći osumnjičenicima ili okrivljenicima i traženim osobama.
- (29) Ova bi se Direktiva trebala primjenjivati na osumnjičenike, okrivljenike i tražene osobe bez obzira na njihov pravni položaj, državljanstvo ili nacionalnost. Države članice trebale bi poštovati i jamčiti prava koja su utvrđena u ovoj Direktivi, bez ikakve diskriminacije na temelju rase, boje kože, spola, spolne orijentacije, jezika, vjere, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnosti, etničkog ili socijalnog podrijetla, imovinskog stanja, invaliditeta ili rođenja. Ovom se Direktivom podržavaju temeljna prava i načela priznata u Povelji i EKLJP-u, uključujući zabranu mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja, pravo na slobodu i sigurnost, poštovanje privatnog i obiteljskog života, pravo na integritet osobe, prava djeteta, integraciju osoba s invaliditetom, pravo na djelotvoran pravni lijek i pravo na pošteno suđenje, pretpostavku nedužnosti te pravo na obranu. Ova bi se Direktiva trebala provoditi u skladu s tim pravima i načelima.
- (30) Ovom se Direktivom utvrđuju minimalna pravila. Države članice trebale bi moći proširiti prava utvrđena u ovoj Direktivi kako bi pružile višu razinu zaštite. Takva viša razina zaštite ne bi trebala biti prepreka za uzajamno priznavanje sudskih odluka čije bi donošenje ta minimalna pravila trebala olakšati. Razina zaštite koju pružaju države članice nikad ne bi trebala biti ispod standarda predviđenih Poveljom ili EKLJP-om, kako ih tumače Sud i ESLJP.
- (31) S obzirom na to da cilj ove Direktive, odnosno utvrđivanje zajedničkih minimalnih pravila o pravu na pravnu pomoć za osumnjičenike, okrivljenike i tražene osobe, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog svojeg opsega i učinaka on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

- (32) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog UEU-u i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU), i ne dovodeći u pitanje članak 4. navedenog protokola, te države članice ne sudjeluju u donošenju ove Direktive te ona za njih nije obvezujuća niti se na njih primjenjuje.
- (33) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Direktivom utvrđuju zajednička minimalna pravila o pravu na pravnu pomoć za:
  - (a) osumnjičenike i okrivljenike u kaznenom postupku; i
  - (b) osobe koje podliježu postupku na temelju europskog uhiđenog naloga na temelju Okvirne odluke 2002/584/PUP (tražene osobe).
2. Ovom se Direktivom dopunjuju direktive 2013/48/EU i (EU) 2016/800. Ništa u ovoj Direktivi ne tumači se kao ograničenje prava predviđenih u tim direktivama.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na osumnjičenike i okrivljenike u kaznenom postupku koje imaju pravo na pristup odvjetniku na temelju Direktive 2013/48/EU i:
  - (a) kojima je oduzeta sloboda,
  - (b) kojima mora pomagati odvjetnik u skladu s pravom Unije ili nacionalnim pravom; ili
  - (c) od kojih se traži ili kojima se dopušta da prisustvuju istražnoj radnji ili radnji povezanoj s prikupljanjem dokaza koja obuhvaća najmanje sljedeće:
    - i. dokazne radnje prepoznavanja;
    - ii. suočavanja;
    - iii. rekonstrukcije događaja na mjestu počinjenja kaznenog djela.
2. Ova se Direktiva također primjenjuje, od trenutka uhićenja u državi članici izvršenja, na tražene osobe koje imaju pravo na pristup odvjetniku na temelju Direktive 2013/48/EU.
3. Ova se Direktiva pod uvjetima jednakima onima iz stavka 1. primjenjuje i na osobe koje prvotno nisu bile osumnjičenici ili okrivljenici, ali su to postale tijekom ispitivanja koje provodi policija ili neko drugo tijelo kaznenog progona.
4. Ne dovodeći u pitanje pravo na pošteno suđenje, u pogledu lakših kažnjivih djela:
  - (a) ako je pravom države članice predviđeno da sankciju izriče tijelo koje nije sud nadležan u kaznenim stvarima, a na izricanje te sankcije može se podnijeti žalba pred takvim sudom ili se predmet izricanja te sankcije može uputiti takvom sudu; ili
  - (b) ako se oduzimanje slobode ne može izreći kao sankcija,

ova se Direktiva primjenjuje samo na postupke pred sudom nadležnim u kaznenim stvarima.

Ova se Direktiva u svakom slučaju primjenjuje pri donošenju odluke o pritvoru i tijekom trajanja pritvora, u svakom stadiju postupka do njegova završetka.

Članak 3.

Definicija

Za potrebe ove Direktive „pravna pomoć” znači financiranje pomoći odvjetnika od strane države članice, kojom se omogućuje ostvarivanje prava na pristup odvjetniku.

Članak 4.

Pravna pomoć u kaznenom postupku

1. Države članice osiguravaju da osumnjičenici i okrivljenici koji nemaju dovoljno sredstava za plaćanje pomoći odvjetnika imaju pravo na pravnu pomoć kad to nalaže interes pravde.
2. Države članice mogu provesti provjeru imovinskog stanja, provjeru osnovanosti zahtjeva ili obje te provjere kako bi utvrdile treba li se odobriti pravna pomoć u skladu sa stavkom 1.
3. Pri provjeri imovinskog stanja država članica uzima u obzir sve relevantne i objektivne čimbenike, kao što su prihod, imovina i obiteljske prilike dotične osobe, kao i troškovi pomoći odvjetnika i životni standard u toj državi članici, kako bi, na temelju kriterija koji se primjenjuju u toj državi članici, utvrdila nedostaje li osumnjičeniku ili okrivljeniku dovoljno sredstava za plaćanje pomoći odvjetnika.
4. Pri provjeri osnovanosti zahtjeva država članica uzima u obzir ozbiljnost kaznenog djela, složenost predmeta i težinu očekivane sankcije kako bi utvrdila nalaže li interes pravde odobravanje pravne pomoći. U svakom slučaju smatra se da su uvjeti u slučaju provjere osnovanosti zahtjeva ispunjeni u sljedećim situacijama:
  - (a) kada je osumnjičenik ili okrivljenik izveden pred nadležni sud ili suca kako bi se odlučilo o pritvoru u bilo kojem stadiju postupka u okviru područja primjene ove Direktive; i
  - (b) tijekom pritvora.
5. Države članice osiguravaju da se pravna pomoć odobrava bez nepotrebnog odgađanja, a najkasnije prije ispitivanja osobe koje provodi policija, neko drugo tijelo kaznenog progona ili pravosudno tijelo, ili prije provođenja istražnih radnji ili radnji povezanih s prikupljanjem dokaza navedenih u članku 2. stavku 1. točki (c).
6. Pravna pomoć odobrava se samo u svrhu kaznenog postupka u kojem je dotična osoba osumnjičena ili okrivljena da je počinila kazneno djelo.

Članak 5.

Pravna pomoć u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga

1. Država članica izvršenja osigurava da tražene osobe od trenutka uhićenja na temelju europskog uhidbenog naloga imaju pravo na pravnu pomoć dok ne budu predane ili dok odluka o tome da neće biti predane ne postane pravomoćna.
2. Država članica koja je izdala nalog osigurava da tražene osobe koje podliježu postupku na temelju europskog uhidbenog naloga radi provođenja kaznenog progona i koje ostvaruju svoje pravo na imenovanje odvjetnika u državi članici koja je izdala nalog kao pomoć odvjetniku u državi članici izvršenja u skladu s člankom 10. stavcima 4. i 5. Direktive 2013/48/EU imaju pravo na pravnu pomoć u državi članici koja je izdala nalog za potrebe takvog postupka u državi članici izvršenja, u onoj mjeri u kojoj je pravna pomoć nužna za osiguravanje učinkovitog pristupa pravosuđu.
3. Pravo na pravnu pomoć iz stavaka 1. i 2. može podlijegati provjeri imovinskog stanja u skladu s člankom 4. stavkom 3. koji se primjenjuje *mutatis mutandis*.

Članak 6.**Odluke o odobravanju pravne pomoći**

1. Odluke o odobravanju ili odbijanju pravne pomoći i o dodjeli odvjetnika donosi nadležno tijelo bez nepotrebnog odgađanja. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da nadležno tijelo svoje odluke donosi brižljivo i poštujući prava obrane.
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da osumnjičenici, okrivljenici i tražene osobe dobiju pisanu obavijest o tome je li njihov zahtjev za pravnu pomoć odbijen u cijelosti ili djelomično.

Članak 7.**Kvaliteta usluga pravne pomoći i osposobljavanja**

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere, uključujući mjere u pogledu financiranja, kako bi osigurale:
  - (a) da postoji učinkovit sustav pravne pomoći koji je adekvatne kvalitete; i
  - (b) da su usluge pravne pomoći kvalitete koja je adekvatna za zaštitu pravičnosti postupka, uz poštovanje neovisnosti pravne struke.
2. Države članice osiguravaju odgovarajuće osposobljavanje za osoblje koje sudjeluje u donošenju odluka o pravnoj pomoći u kaznenom postupku i postupku na temelju europskog uhiđenog naloga.
3. Uz poštovanje neovisnosti pravne struke i uloge osoba odgovornih za osposobljavanje odvjetnika države članice poduzimaju odgovarajuće mjere radi promicanja adekvatnog osposobljavanja odvjetnika koji pružaju usluge pravne pomoći.
4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da osumnjičenici, okrivljenici i tražene osobe imaju pravo na to da im se na zahtjev zamijeni dodijeljeni odvjetnik koji im pruža usluge pravne pomoći ako je to opravdano posebnim okolnostima.

Članak 8.**Pravna sredstva**

Države članice osiguravaju da osumnjičenici, okrivljenici i tražene osobe u slučaju kršenja njihovih prava iz ove Direktive imaju učinkovito pravno sredstvo u okviru nacionalnog prava.

Članak 9.**Ranjive osobe**

Države članice osiguravaju da se pri provedbi ove Direktive uzimaju u obzir posebne potrebe ranjivih osumnjičenika, okrivljenika i traženih osoba.

Članak 10.**Pružanje podataka i izvješćivanje**

1. Države članice do 25. svibnja 2021. i svake tri godine nakon toga podnose Komisiji dostupne podatke o tome kako se ostvaruju prava utvrđena u ovoj Direktivi.
2. Komisija do 25. svibnja 2022. i svake tri godine nakon toga podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o provedbi ove Direktive. Komisija u svom izvješću procjenjuje provedbu ove Direktive u pogledu prava na pravnu pomoć u kaznenom postupku i postupku na temelju europskog uhiđenog naloga.

Članak 11.**Zabrana ograničavanja ili odstupanja**

Ništa u ovoj Direktivi ne tumači se kao ograničavanje ili odstupanje od bilo kojih prava i postupovnih jamstava osiguranih Poveljom, EKLJP-om ili drugim mjerodavnim odredbama međunarodnog prava ili prava bilo koje države članice kojim je predviđena viša razina zaštite.

Članak 12.**Prenošenje**

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 25. svibnja 2019. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 13.**Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 14.**Adresati**

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Strasbourgu 26. listopada 2016.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednik
I. LESAY